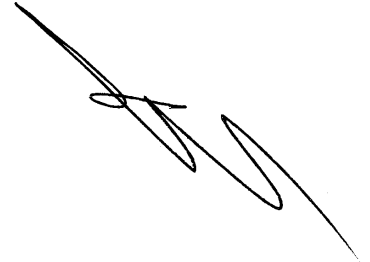

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МУРАШКО Віталій Сергійович

УДК 351.746.1:343.35:351.9](043.3)

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ
МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ
НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ ЄС**

25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки
та охорони громадського порядку

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Київ – 2020

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана у Міжрегіональній Академії управління персоналом.

Науковий керівник – кандидат наук з державного управління, доцент
ЖУКОВА Ірина Віталіївна,
Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту,
професор кафедри державного управління у сфері цивільного захисту.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор,
Заслужений діяч науки і техніки України
СИТНИК Григорій Петрович,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, професор кафедри державного управління філософського факультету;

доктор наук з державного управління, доцент
БОНДАРЕНКО Олександр Геннадійович,
Національна академія Національної гвардії України,
професор кафедри бойового та логістичного забезпечення оперативно-тактичного факультету.

Захист відбудеться *7 серпня 2020 року о 14.00 годині* на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.142.04 в Міжрегіональній Академії управління персоналом за адресою: 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2.

З дисертацією можна ознайомитися в Міжнародному бібліотечно-інформаційному центрі ім. Ярослава Мудрого Міжрегіональної Академії управління персоналом за адресою: (03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2).

Автореферат розіслано *3 липня 2020 року*.

**Учений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Т. С. Яровой

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Внаслідок низки причин наявні нині системи забезпечення глобальної та національної безпеки стикаються з новими викликами та загрозами. Серед них, зокрема, зростання небезпек міжнародній безпеці: збільшення ймовірного масштабу потенційних збитків від глобальної економічної кризи, пандемій, природних стихій, техногенних катастроф, збройних конфліктів, набуття ними системного та транскордонного характеру. У зв'язку з цим, провідні країни світу, насамперед країни-члени ЄС та НАТО, намагаються оптимізувати інституційне середовище співробітництва у контексті підвищення ефективності механізмів забезпечення регіональної та глобальної безпеки. Відповідно актуалізувалася необхідність наукового пошуку шляхів модернізації політичних, правових, організаційних-технологічних та інших складових вказаних механізмів. Україна, з огляду на геополітичне розташування та євроінтеграційний вектор розвитку, не може залишатися поза межами формування сучасної європейської та, певною мірою, глобальної системи безпеки.

Комплексну проблему забезпечення національної безпеки у країнах-членах ЄС досліджують різні галузі наук, зокрема: публічне управління та адміністрування, міжнародне право, політологія, соціальні та поведінкові науки. Зазвичай, при її вирішенні, акцентується увага передусім на: забезпеченні конституційних прав і свобод людини і громадянина; вдосконаленні інститутів безпеки; проблемних питаннях, пов'язаних зі зміцненням правопорядку та підвищенням рівня соціально-політичної стабільності; налагодженні більш тісної взаємодії країн-членів ЄС у безпековій сфері, зокрема, у рамках заходів щодо нерозповсюдження зброї масового ураження та контролю над звичайними озброєннями. У контексті цього, зарубіжні науковці виконують дослідження механізмів забезпечення глобальної та національної безпеки. Зокрема, К. Гілл, Т. Крістіансен, С. Морш, Г. Макенстайнта, Дж. Петерсон, М. Сміт, Б. Тонра, М. Шаклетон вивчали проблеми, пов'язані з розвитком можливостей щодо швидкого реагування на екологічні та енергетичні проблеми, протидії кіберзлочинності, урегулюванні міжетнічних, міжконфесійних та інших конфліктів, адекватному реагуванні на фактори політичного, процедурного та фінансового характеру, що знижують ефективність військових операцій у рамках спільної політики безпеки та оборони.

Еволюцію систем державного управління у сфері національної безпеки у країнах-членах ЄС досліджували також і вітчизняні вчені, а саме: О. Бондаренко, І. Грицяк, В. Гурковський, О. Дацій, О. Євсюкова, С. Крук, С. Ларіна, Г. Немиря, О. Непомнящий, М. Орел, А. Помаза-Пономаренко, Л. Прокопенко, О. Радченко, Є. Романенко, Г. Ситник, Т. Стукаліна та інші, які розглядали проблемні питання щодо посилення взаємодії України та країн-членів ЄС у безпековій сфері. Зокрема, розглядали особливості реформування вітчизняного оборонно-промислового комплексу, поглиблення військово-технічного співробітництва з ЄС та розширення формату військово-політичного діалогу.

Однак системний аналіз напрацювань цих та інших науковців дав підстави зробити висновок про необхідність подальших досліджень щодо виявлення

закономірностей і тенденцій формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС у контексті їх спроможності щодо прогнозування, оцінювання та реагування загрози їх безпеці, і на цій основі розробки практичних рекомендацій щодо їх урахування при забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах державотворення.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження виконано у процесі розробки науково-дослідної роботи: «Теоретико-методологічні основи становлення української державності і соціальна практика: політичні, юридичні, економічні й психологічні проблеми» (РК № 0113U007698). Доробок автора полягає у тому, що ним запропоновані напрями удосконалення організаційно-правових засад, принципів і механізмів прийняття державно-управлінських рішень щодо діяльності суб'єктів державного управління у сфері національної безпеки (Довідка про впровадження від 15 травня 2020 р. № 2041).

Мета і завдання дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає у виявленні закономірностей і тенденцій формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС та розробка практичних рекомендацій щодо їх урахування при забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах державотворення.

Для реалізації зазначеної мети, необхідно виконати такі *завдання*:

- проаналізувати понятійно-категоріальний апарат дослідження проблем у сфері національної безпеки та наукові напрацювання з питань формування організаційно-правових засад механізмів її забезпечення;
- здійснити компаративний аналіз основних факторів формування архітектури системи забезпечення європейської безпеки у контексті трансформації загроз національній безпеці країнам-членам ЄС;
- виявити закономірності та напрями формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС;
- з'ясувати особливості та тенденції розвитку інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС;
- виявити та охарактеризувати особливості трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки;
- обґрунтувати практичні рекомендації щодо удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті позитивного досвіду провідних країн-членів ЄС.

Об'єктом дослідження є механізми державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС.

Предмет дослідження – організаційно-правові засади формування механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах ЄС.

Методи дослідження. Складність і специфіка досліджуваної теми зумовили використання сукупності методів емпіричного і теоретичного рівнів пізнання, що дало підстави сформулювати відповідні теоретико-методологічні засади виконання поставлених завдань, зокрема: *історичний та логічний* – для аналізу історичних витоків, генези та тенденцій формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС; *порівняльно-історичний і порівняльно-політичний* – для виявлення та характеристики особливості трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки; *компаративний* – для аналізу основних факторів формування архітектури системи забезпечення європейської безпеки у контексті трансформації загроз національній безпеці провідним країнам-членам ЄС; *системний* – для виявлення закономірностей формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС та виявлення динаміки трансформації загроз у вказаній сфері; *структурно-функціональний та порівняльний* – для з'ясування особливостей, тенденцій розвитку та пояснення різних моделей інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС; *порівняльний та синтезу* – для обґрунтування практичних рекомендацій щодо удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті позитивного досвіду провідних країн-членів ЄС; *абстрактно-логічний* – для здійснення теоретичних узагальнень і формулювання висновків дослідження. Крім цього, було використано й інші загальнонаукові методи дослідження.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у вирішенні актуального наукового завдання щодо виявлення закономірностей і тенденцій формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах ЄС та розробці практичних рекомендацій щодо їх урахування при забезпеченні національної безпеки в Україні в сучасних умовах державотворення. Основні наукові положення, які характеризують новизну результатів виконаного дослідження, полягають у тому, що:

вперше:

- розроблено концептуальні основи моделі удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті накопиченого позитивного досвіду провідних країн-членів ЄС, принциповою особливістю яких є системне врахування таких чинників: формування комплексної системи законодавчого забезпечення у сфері національної безпеки України; здійснення аналітичного моніторингу та оцінки ефективності діяльності суб'єктів забезпечення національної безпеки; становлення демократичного цивільного контролю; підвищення якості стратегічного планування у сфері національної безпеки; забезпечення належного рівня ефективності інформаційно-аналітичного супроводу функціонування та логістики вказаних механізмів;

удосконалено:

- понятійно-категорійний апарат теорії державного управління шляхом уточнення змісту дефініції «державне управління у сфері національної безпеки», під яким запропоновано розуміти комплекс державно-управлінських впливів суб'єктів забезпечення національної безпеки політичного, економічного, дипломатичного, організаційно-адміністративного, нормативно-правового, регулятивного, інформаційно-комунікаційного характерів, які здійснюються у межах чинного законодавства та у контексті досягнення цілей, визначених керівними документами у вказаній сфері (доктрин, стратегій, планів тощо) щодо забезпечення державного суверенітету та територіальної цілісності країни, реалізації її політичних, економічних та інших життєво-важливих національних інтересів, що створює додаткові передумови для операціоналізації пов'язаних з нею дефініцій, зокрема, «механізм державного управління у сфері національної безпеки»;

- типологію факторів формування архітектури системи забезпечення європейської безпеки у контексті трансформації загроз національній безпеці країнам-членам ЄС, шляхом розкриття їх ролі у процесі виявлення та реагування на загрози у різних сферах життєдіяльності суспільства та держави, що дає змогу підвищити рівень обґрунтованості практичних пропозицій та рекомендацій щодо підвищення єдності, системності, прозорості процесу реалізації їх життєво важливих національних інтересів;

- систематизацію змістовних особливостей інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС, що відрізняються від вже наявних виокремленням їх чотирьох основних компонентів: аналітичного, який передбачає дії, пов'язані з опрацюванням інформації (накопичення та аналіз знань, що стосується забезпечення національної безпеки); прогнозно-проектувальний (прогнозування загроз та ризиків у різних ситуаціях із забезпечення національної безпеки в напрямі досягнення національних цілей); конструктивно-організаційний (передбачає комплекс дій (заходів) щодо виявлення та мінімізації загроз національній безпеці); комунікативний (передбачає налагодження взаємодії структурних систем забезпечення національної безпеки із її зовнішнім середовищем);

дістали подальшого розвитку:

- система факторів, від яких залежить ефективність державного управління у сфері національної безпеки країн-членів ЄС, за рахунок доповнення її результатами міжнародного досвіду формування архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки, в основу якої покладено «додавання» до її складу військової складової, яка повинна застосовуватися через: створення та функціонування інтервенційних військ ЄС; проведення різних багатонаціональних військових навчань; розвиток європейської збройової галузі; створення «Battle Groups» (Бойових груп), що доцільно враховувати при модернізації системи забезпечення національної безпеки України у контексті її євроінтеграційних цілей;

- визначення особливостей трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки, шляхом виділення 5-ти її основних напрямів: розширення участі у миротворчих операціях ЄС; організація системної співпраці з відповідними інститутами ЄС у рамках заходів щодо нерозповсюдження зброї масового ураження та контролю над звичайними озброєннями; удосконалення процедур вирішення завдань при управлінні конфліктами у регіоні найближчого оточення України та постконфліктного будівництва; налагодження механізмів боротьби з нелегальною міграцією; розширення взаємодії у вирішенні питань боротьби з торгівлею наркотиками та психотропними речовинами, що дало підстави обґрунтувати практичні рекомендації щодо удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті позитивного досвіду провідних країн-членів ЄС, серед яких, зокрема, розробка практико-орієнтованих державно-адміністративних моделей управління у сфері безпеки, підвищення ефективності інформаційно-аналітичного супроводу функціонування вказаних механізмів та стратегічного планування у цій сфері.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що основні теоретичні положення, висновки та рекомендації дисертаційного дослідження можуть слугувати більш поглибленому розгляду проблемних питань щодо подальшої інституалізації механізмів забезпечення національної безпеки України на сучасному етапі державотворення. Крім того, наукові положення дисертації можуть бути використані у науково-дослідницьких роботах, що виконуються у сфері національної безпеки, законотворчій діяльності, а також використані у навчальному процесі при викладанні нормативних і спеціальних курсів з проблем розвитку системи державного управління у вказаній сфері.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено у роботі: Національної академії внутрішніх справ для формування перспективних планів удосконалення освітнього процесу під час викладання дисципліни «Державне управління» (Акт про впровадження від 4 березня 2020 р. № 433/12-4); Національного університету цивільного захисту України під час викладання дисциплін з підготовки фахівців з державного управління (Акт про впровадження від 19 березня 2019 р. № 178/19-3); Представництва Міністерства закордонних справ України в Одесі для оптимізації та підвищення ступеня продуктивності використання каналів комунікації, в умовах браку поінформованості населення (Довідка про впровадження від 10 червня 2020 р. № 917/2-429); громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук із державного управління» при розробленні змістовних особливостей інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС (Довідка про впровадження від 17 березня 2020 р. № 17/03/21); Науково-дослідного центру судової експертизи з питань інтелектуальної власності Міністерства юстиції України під час реформування діяльності науково-дослідних установ судової експертизи Мін'юсту в контексті поновлення в червні 2020 року роботи над

проектом нової редакції Закону України «Про судову експертизу». (Довідка про впровадження від 8 травня 2020 р. № 21/1-93-1).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною науковою працею автора, в якій викладені його погляди щодо виявлених закономірностей і тенденцій формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС та практичні рекомендації щодо їх урахування при забезпеченні національної безпеки України в сучасних умовах державотворення. Усі результати і висновки, винесені на захист, одержані дисертантом особисто.

Апробація результатів дослідження. Основні положення й результати дисертації доповідались і обговорювалися на конференціях, конгресах, семінарах та інших науково-комунікативних заходах, зокрема на: Балтійській симпозіум-конференції «Інтелектуальна економіка, управління та освіта» (м. Вільнюс, 20 вересня 2019 р.); Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми модернізації недержавної освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики» (м. Київ, 11 квітня 2019 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди» (м. Одеса, 11 жовтня 2019 р.); науково-практичній конференції «Ноосферна парадигма в публічному управлінні: теорія, історія, сучасність» (м. Харків, 15–16 березня 2017 р.); Всеукраїнській науково-практичній конференції «Науково-практичне забезпечення розвитку та співробітництва об'єднаних територіальних громад» (м. Дніпро, 30 жовтня – 30 листопада 2018 р.); науково-практичній конференції за підсумками стажування слухачів «Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації» (м. Харків, 26 вересня 2019 р.); XXI всеукраїнській щорічній студентській науково-практичній конференції за міжнародною участю «Сучасний менеджмент: Моделі, стратегії, технології» (м. Одеса, 23 квітня 2020 р.).

Публікації. Основні наукові результати дисертаційної роботи висвітлено в 11 наукових працях, із них – 5 наукових статей у вітчизняних фахових виданнях, 1 стаття в іноземному періодичному науковому виданні та 5 тез наукових конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, логічно об'єднаних у 9 підрозділів, висновків до розділів та загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації складає 272 сторінки, з них основного тексту – 219 сторінок. Список використаних джерел налічує 191 найменування і займає 24 сторінки. Дисертація містить 6 додатків, 29 рисунків та 7 таблиць.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми дослідження; вказано на зв'язок роботи з науковою тематикою; визначено мету, завдання, об'єкт, предмет, сформульовано методологічну основу дослідження; висвітлено наукову новизну, науково-теоретичне та практичне значення одержаних результатів; наведено відомості про апробацію результатів дослідження, структуру та обсяг дисертації.

У Розділі 1 «Теоретичні основи дослідження механізмів державного управління у сфері національної безпеки» проаналізовано понятійно-категоріальний апарат дослідження проблем у сфері національної безпеки та наукові напрацювання з питань формування організаційно-правових засад механізмів її забезпечення.

Здійснене дослідження наукового розуміння понятійно-категоріального апарату дослідження проблем у сфері національної безпеки засвідчило, що зростаючий інтерес до вивчення його сутності, у контексті сучасних теорій публічного управління, залежить від багатьох факторів. Серед яких, зокрема, складність та неузгодженість сучасних процесів трансформації геополітичного та гео економічного полів, усвідомлення необхідності вирішення глобальних проблем безпеки та фундаментальних суспільно-політичних та соціально-економічних змін, що останнім часом простежуються у багатьох країнах світу і мають вирішальний вплив на міжнародну та національну безпеки.

Обґрунтовано визначення механізмів державного управління у сфері національної безпеки як комплексу теоретичних, методологічних, регулятивних, політичних, дипломатичних, інформаційно-аналітичних, організаційних, адміністративних, науково-технічних та інших заходів, що застосовуються органами влади у внутрішній та зовнішній політиці для забезпечення реалізації безпеки країни щодо захисту її державних кордонів, територіальної недоторканності, реалізації її політичних, торговельно-економічних та інших національних інтересів, а також відновлення її цілісності.

У результаті узагальнення критичного аналізу складових механізмів забезпечення національної безпеки, виокремлено та проаналізовано їх основні види, а саме:

- соціальний механізм забезпечення національної безпеки передбачає визначення підходів, принципів та механізмів забезпечення соціальної безпеки, формування (уточнення) системи національних інтересів у соціальній сфері та виявлення (прогнозування) загроз щодо їх реалізації, визначення національних пріоритетів та стратегічних завдань держави щодо створення (реформування) системи формування соціальної безпеки та її ресурсного забезпечення (фінансового, матеріального, інтелектуального);

- організаційний механізм забезпечення національної безпеки підпорядковується специфіці предмета державного регулювання та відзначається публічністю. Акцентуючи увагу на цій специфіці, аргументовано, що головна мета діяльності всіх інститутів у сфері забезпечення національної безпеки – це захист інтересів особистості, суспільства і держави від внутрішніх і зовнішніх загроз. Факторний аналіз функцій державних органів із забезпечення національної безпеки переконує у тому, що в Україні основним недоліком наявної організаційної системи забезпечення національної безпеки все-таки залишається нерозвиненість її основних функціональних елементів;

- правовий механізм забезпечення національної безпеки передбачає координацію різних правових і організаційних форм діяльності, спрямованих на забезпечення інтересів держави, суспільства, особистості. Злагодженість у процесі

здійснення функцій повинна забезпечуватися правовим розмежуванням функцій і повноважень державних органів;

- політичний механізм забезпечення національної безпеки сприяє формуванню політичної безпеки держави, шляхом реалізації системи заходів, що закріплюють сталість конституційного ладу держави, дотримання демократичних процедур проведення виборів, реалізації та гарантії конституційних прав і свобод громадян, контролю діяльності органів держави громадянським суспільством;

- інформаційний механізм забезпечення національної безпеки потребує застосування інноваційних підходів і оновлення концептуальних основ інформаційної безпеки. Значущим є аналіз процесу впливу політичних інститутів держави і сучасного громадянського суспільства на становлення і функціонування системи інформаційної безпеки;

- інституційний механізм забезпечення національної безпеки передбачає комплексне використання діяльнісно-еволюційного, цивілізаційного та синергетичного наукових контекстів, а також здійснення системного аналізу життєдіяльності суспільства.

Виявлено закономірності та напрями формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах ЄС, а саме:

соціальна:

- проведення реформ у сферах соціального життя;
- розподіл функцій між центральними органами влади та місцевим самоврядуванням;

економічна:

- покращення ролі середнього та малого бізнесу, забезпечення прозорості податкової системи з метою демонополізації економіки;
- спрощення державної податкової системи як способу досягнення прогресивного розвитку та соціальної згуртованості;
- виробництво та реалізація незалежної внутрішньої та зовнішньоекономічної політики, заснованих на контролі над національними ресурсами;

фінансова:

- державний контроль та нагляд за банками;
- зниження відсоткових ставок для виробничого сектору;
- стабільність, безпека та стійкість національної фінансової системи;

інформаційна:

- впровадження та вдосконалення національних методів та технологій вирішення інформаційних конфліктів;
- покращення діяльності державних органів та прогнозування загроз інформаційному простору держави, запобігання загрозам та забезпечення ліквідації їх наслідків;

науково-технічна:

- створення мережі національних науково-дослідних університетів, що здійснюватимуть підготовку фахівців з науки та освіти;

- розробка конкурентоспроможних технологій; екологічна:
 - раціональне використання та збереження природних ресурсів, підвищення технологічної дисципліни;
 - відкритість екологічної інформації;
 - пошук, розробка та впровадження перспективних джерел енергії;
- військова:
 - збільшення інвестицій у нові перспективні технології, які підвищуватимуть спроможність Збройних Сил та інших військових формувань, створених законодавством України;
 - розробка концепції сетецентричних підходів військового будівництва та підготовка військ до ведення сучасних військових дій;
 - розширення можливостей військового командування та подальший розвиток видових компонентів та регіональних центрів під об'єднаним командуванням.

У Розділі 2 «Формування та функціонування механізмів забезпечення національної безпеки провідних країн-членів ЄС» виявлено особливості формування механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС, а також проаналізовано тенденції розвитку інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС.

З огляду на це, встановлено основні питання, які мають бути вирішені у найближчі роки, і які відповідають на поточні виклики майбутнього Європейської політики безпеки та оборони, а саме:

- *безпечна та надійна Європа.* У Спільній декларації ЄС-НАТО (EU-NATO Joint Declaration) визначено пріоритети безпеки всіх громадян у питаннях: боротьби з тероризмом і організованою злочинністю; вільного пересування у межах захищених зовнішніх кордонів. Акцентовано на необхідності вироблення та здійснення ефективної, відповідальної та стійкої міграційної політики з одночасною повагою до міжнародних норм та правил;
- *процвітаюча і стійка Європа.* Йдеться про розвиток об'єднання, у якому гарантовані економічне зростання, конкуренція та інноваційний розвиток технологій, а також у якому ефективно діє ринок спільного інвестування та нарощується кількість робочих місць. При цьому, пріоритетом визначено технологічні перетворення, структурні реформи, а особливо акцентовано на безпеці та доступності енергії, чистому та безпечному навколишньому середовищі;
- *соціальна Європа.* Союз визначає пріоритетність економічного та соціального прогресів, враховуючи різноманітність національних систем та ключову роль соціальних партнерів, профспілок у забезпеченні рівності між жінками та чоловіками, а також рівності прав та можливостей для всіх. У такому Союзі країни будуть спільно боротися з безробіттям, дискримінацією, соціальним відчуженням; співпрацювати для збереження культурної спадщини та для сприяння культурній різноманітності;

- *сильна Європа на світовій арені.* У Спільній декларації ЄС-НАТО зазначено, що подальший розвиток наявних договірних відносин Союзу та формування нових мають вирішальне значення для зміцнення загальної безпеки та оборони, зокрема, у питаннях організації вільної торгівлі для досягнення управлінських та комерційних цілей тощо.

Проаналізовано ключові інституції архітектури безпеки ЄС та систематизовано їх функції для розуміння сучасних факторів державного управління у сфері національної безпеки щодо забезпечення загальнодемократичних цінностей, прав людини та дотримання законності, серед яких:

1. ЄС:

- сприяння військовій та іншій взаємодопомозі, як для підтримки міжнародного миру та безпеки, так і для протидії агресивній політиці;
- формування військової єдності країн Європи;
- співробітництво з НАТО з питань озброєння;
- забезпечення демократії, особистої та політичної свобод, конституційних традицій, поваги до закону;
- формування більш тісніших економічних, соціальних і культурних зв'язків між державами-учасницями.

2. НАТО:

- забезпечення політичного та військового захистів свободи та безпеки її членів відповідно до Статуту ООН;
- здійснення діяльності із забезпечення справедливого та тривалого миру в Європі.

3. ОБСЄ:

- забезпечення належних умов для переговорів та консультацій щодо співробітництва в Європі;
- постійне застосування індивідуального підходу для вирішення конфліктів, подолання наслідків та підтримання миру;
- забезпечення покращення безпеки, контролюючи кількість зброї;
- формування довіри у всьому європейському просторі і на рівні окремих регіонів;
- створення сильної ринкової економіки у всіх країнах регіону.

На прикладі Німеччини визначено і обґрунтовано п'ять основних факторів формування архітектури системи забезпечення європейської безпеки у контексті трансформації загроз національній безпеці країнам-членам ЄС, з-поміж яких:

- існування системи урядового і парламентського контролів за роботою служб спеціального призначення, яка сприяє перевірці законності їх дій та тому, щоб зовнішня безпека запроваджувалася органами розвідки, а внутрішня – органами контррозвідки і поліції;
- впровадження механізму із забезпечення координації усіх органів, які відповідальні за безпеку держави та існування органів спеціального призначення із забезпеченням їх нормативно-правової бази;

- кожний орган має визначені законом функції і завдання, так само, як і оперативні інструменти і методи, якими він керується при виконанні завдань;
- виконання розвідувальних і контррозвідувальних заходів окремо від оперативно-слідчих дій;
- чіткий розподіл повноважень поліцейських, розвідувальних і контррозвідувальних підрозділів.

З'ясовано особливості та тенденції розвитку інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС, що дало змогу виявити дієвість системи управління національною безпекою Бельгії, держави парламентського типу, яка знайшла власний підхід до управління безпекою, який має суттєві відмінності від тих систем, що наявні в країнах з розвинутою президентською владою. Сутність його полягає у тому, що завдання, функції та відповідальність з питань управління безпекою розпорочені різними управліннями і структурами. При чому, у державі існує чимало різних надвідомчих рад і комітетів, які не пов'язані одне з одним, проте загалом вони забезпечують стабільне функціонування усієї системи національної безпеки. Можливо, на це впливає багатовікова історія англійського парламентаризму, впродовж якої були напрацьовані міцні зв'язки та діючі формули. Прем'єр-міністр повністю несе відповідальність за увесь механізм національної безпеки. Його радником у цьому завданні виступає координатор з питань безпеки і розвідки, який керує діяльністю різних агенцій з безпеки. Кожен міністр відповідає за безпеку у своєму секторі.

У Розділі 3 «Пріоритетні напрями підвищення ефективності механізмів забезпечення національної безпеки в Україні в контексті європейського досвіду» виявлено та охарактеризовано особливості трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки та обґрунтовано практичні рекомендації щодо удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України у контексті позитивного досвіду провідних країн-членів ЄС.

Визначено, що у контексті інтеграції України до європейської спільноти, актуальною є проблематика розробки практико-орієнтованих державно-адміністративних моделей управління, за допомогою яких можна забезпечити належний рівень окреслення проблем політики у сфері безпеки, а також продукування громадської думки з цього питання.

Через застосування застарілих інформаційних технологій, що негативно позначається на процесах аналітичного дослідження інформаційного матеріалу, визначено три основні напрями оптимізації комплексу власних інформаційних розробок для досягнення більшої ефективності роботи механізмів забезпечення національної безпеки, серед яких:

- випереджувальне оволодіння сучасними методами аналітичних досліджень та їх зіставлення з наявними на сучасному етапі технологіями;
- орієнтація на «обробку» знань (сутності інформації), а не тексту (конфігурації інформації);

- спрямованість на всебічну автоматизацію будь-яких етапів процесу оцінювання інформації для більш ґрунтового аналізу стану національної безпеки та виокремлення проблемних питань, що стосуються її складових.

Виділено ключові напрями трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки, зокрема:

- оптимізація та підвищення ступеня продуктивності використання каналів комунікації та ефективніше управління їх розвитком;
- продукування стійких механізмів взаємодії, які наведено-орієнтовані на аудиторії та структури комунікаційних каналів, що дасть змогу розв'язати суперечності у системі національної безпеки;
- впровадження процесного моніторингу результативності комплексних досліджень інформаційного простору національної безпеки.

У процесі повномасштабної інтеграції в євроатлантичну спільноту України, перед нею стоять завдання з генерації висококваліфікованого, професійного та компетентного об'єднання фахівців, і, звісно, закріплення цього процесу законодавчо на рівні Стратегії національної безпеки України. Крім того, галузь стратегічного планування, як важлива сфера інформаційно-аналітичного забезпечення функціонування механізмів національної безпеки України, потребує реформування у напрямі генерування певного набору компетентностей. Одним із ключових напрямів цієї галузі є утворення інформаційно-аналітичних компетентностей фахівців у середовищі стратегічного планування НАТО.

Питання захисту інтересів людей та громадян країн має надзвичайно важливе значення. З огляду на це, визначено, що актуальним є обговорення питань розробки такої політики національної безпеки, яка гарантуватиме стійкий розвиток народу, своєчасне виявлення, запобігання та нейтралізацію реальних та потенційних загроз національним інтересам країни. Обґрунтовано, що наявна нині низька ефективність системи національної безпеки в Україні є достатнім приводом для початку проведення реформ, починаючи зі створення моделі удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України відповідно до стандартів провідних країн ЄС (рис. 1).

Упровадження цієї моделі передбачає:

- поліпшення правового, організаційного, науково-технічного, кадрового та інших видів ресурсного забезпечення, придатного для розробки і реалізації державної політики та інформаційної безпеки;
- удосконалення процесів функціонування національної системи кібербезпеки відповідно до прийнятих законодавчих норм та стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору. Більшість з них стосується захисту критичної інфраструктури, публічних записів та баз даних;
- розробку різних аспектів протидії інформаційному «насильству» та використанню соціальних мереж на шкоду суспільству і державі;
- вирішення питань боротьби з інформаційною агресією проти України в режимі «активної інформаційної оборони», щоб не завдати шкоди життю і здоров'ю людей та захистити національні інтереси;

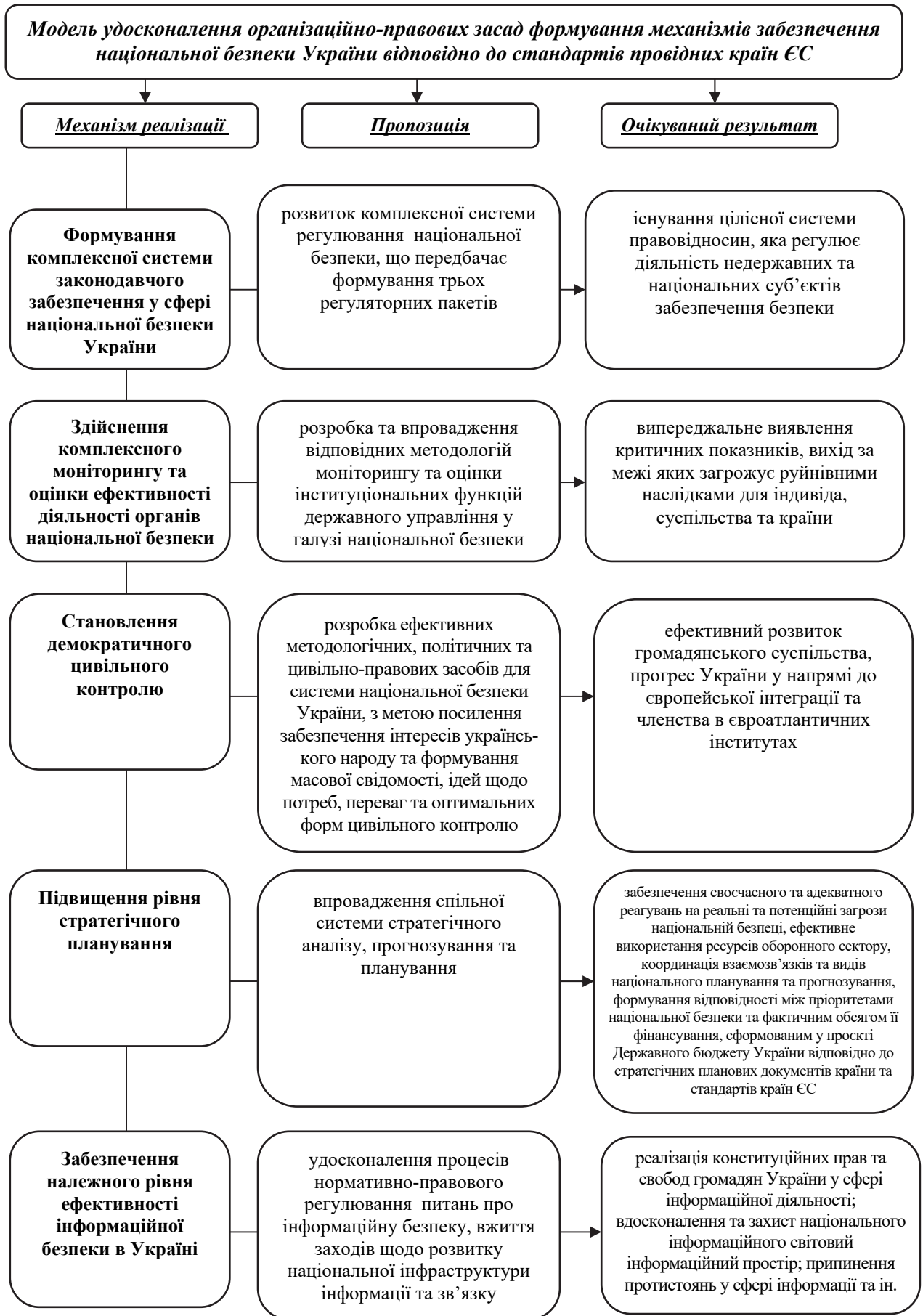

Рис. 1 Модель удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України відповідно до стандартів провідних країн ЄС

- забезпечення належного захисту прав, свобод та безпеки людини у сфері інформації відповідно до GDPR (General Data Protection Regulation- загальний регламент щодо захисту даних) «Пакету захисту даних» Європейського Союзу, який набув чинності у травні 2018 року та запровадив такі основні принципи роботи з персональними даними, як: законність, справедливість, прозорість, точність, цілісність та конфіденційність.

Основними результатами упровадження такої моделі мають стати:

- існування ефективних організаційно-правових механізмів, що регулюють відносини у сфері інформації, а також підготовка до надання державно-приватних послуг з інформаційної безпеки;
- удосконалення системи підготовки професійних кадрів, які працюють у сфері державної інформаційної безпеки та інформаційній інфраструктурі;
- налагодження системи культурно-освітньої безпеки інформаційного простору тощо.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення і нове вирішення науково-теоретичного завдання, що полягає у системному аналізі сучасних тенденцій і закономірностей розвитку механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах ЄС щодо реформування наявних та утворення нових організаційно-правових засад забезпечення національної безпеки в Україні, зокрема:

1. За результатами аналізу понятійно-категоріального апарату дослідження проблем у сфері національної безпеки та наукових напрацювань з питань формування організаційно-правових засад механізмів її забезпечення, визначено, що зростаючий інтерес до вивчення проблем у сфері національної безпеки, у контексті її світоглядно-філософського розуміння, залежить від багатьох факторів. Серед них, зокрема, складність та неузгодженість сучасних процесів трансформації геополітичного та геоекономічного полів, усвідомлення необхідності вирішення глобальних проблем безпеки та фундаментальних суспільно-політичних та соціально-економічних змін, що останнім часом простежуються у багатьох країнах світу і мають вирішальний вплив на міжнародну та національну безпеку. При дослідженні сутності терміну «національна безпека», зосереджено увагу на трьох її вимірах:

- концептуальному (онтологічні і гносеологічні основи національної безпеки);
- практичному (національна безпека розглядається у контексті відображення певних потреб життєдіяльності особи, суспільства, держави і міжнародної спільноти);
- ціннісному (філософія національної безпеки, культура національної безпеки тощо).

2. Доведено, що однією з основних закономірностей формування організаційно-правових засад механізмів державного управління у сфері

національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС є їх логічне та узгоджене функціонування. Це, натомість, сприяє вирішенню завдань концептуалізації національних інтересів, встановленню демократичних цілей державного розвитку та створенню цілісної системи національної безпеки політично та юридично. У кожного із цих механізмів на різних рівнях здійснюється взаємодія між суб'єктами забезпечення національної безпеки, а саме: органами законодавчої, виконавчої та судової влади; спеціалізованими органами, що здійснюють спостереження за питаннями забезпечення національної безпеки; недержавними інститутами – політичними партіями; громадськими організаціями і соціально-політичними рухами, а також суб'єктами соціального рівня – соціальними групами, спільнотами.

3. Проаналізовано, що безпека особистості, суспільства та держави у країнах ЄС гарантується на основі поділу повноважень гілок законодавчої, виконавчої та судової влади у цій галузі. Адже очевидно, що система національної безпеки – це не лише поєднання інтерактивних структур, але й процес створення правового простору та прийняття політичних рішень у сфері національної безпеки. Структура системи забезпечення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки включає підсистему, основною функцією якої є не тільки розробка та прийняття державних та управлінських рішень щодо реалізації політики національної безпеки, а й встановлення правової сфери цієї політики. Факторами формування архітектури системи забезпечення європейської безпеки у контексті трансформації загроз національній безпеці країнам-членам ЄС, визначено такі їх види:

- аналітичний, який включає дії, пов'язані з інформацією (накопичення та аналіз знань, що стосується забезпечення національної безпеки);
- прогнозно-проектувальний – прогнозування загроз та ризиків у різних ситуаціях із забезпечення національної безпеки у напрямі досягнення національних цілей;
- конструктивно-організаційний – дії щодо усунення або мінімізації загроз середовищу національної безпеки;
- комунікативний – налагодження взаємодії структурних компонентів у середині системи забезпечення національної безпеки та її зовнішнім середовищем.

4. Обґрунтовано три можливі сценарії майбутнього розвитку процесу трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки, а саме:

- **«Співробітництво з питань безпеки та оборони»** – передбачає, що держави-члени Європейського Союзу приймуть рішення про добровільну співпрацю у галузі безпеки та оборони, тоді як Європейський Союз продовжуватиме нарощувати національні зусилля та ресурси, впровадження у практику відповідних методів, методик, моделей, механізмів, принципів тощо;
- **«Коллективна безпека й оборона»** – передбачає, що держави-члени Європейського Союзу об'єднують певні фінансові та ресурсні активи для посилення солідарності у питаннях оборони. Європейський Союз також активніше

братиме участь у захисті Європи як всередині, так і поза її межами, з метою реалізації своїх національних інтересів;

- **«Спільна оборона і безпека»** – передбачає створення спільної оборони на основі статті 42 Договору про Європейський Союз, яка дає змогу групі держав-членів вивести європейську оборону на новий рівень. Згідно з цим сценарієм, захист Європи стане додатковою відповідальністю Європейського Союзу та НАТО.

5. Доведено, що під впливом глобалізації, у контексті європейського досвіду, спостерігається загострення виникнення традиційних та нетрадиційних загроз, тому необхідно посилити інституціональну та функціональну ролі інформаційно-аналітичного супроводу та логістики механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах-членах ЄС не лише для європейського регіону, а й для усього світу, шляхом упровадження єдиної інформаційної інфраструктури для інтеграції різноспрямованих інформаційних систем у цій сфері, що складається з трьох послідовних кроків:

- розробка стандартизованих рішень на базі єдиної інтеграційно-інформаційної платформи для створення технічних компонентів, що, очевидно, може зменшити витрати на створення системи захисту інформації;

- формування комплексної системи взаємопов'язаних структур адміністрування, які відповідають за повний цикл роботи інформаційних систем;

- створення та функціональне покращення нормативно-правової бази у напрямках формування, впровадження, експлуатації, супроводу інформаційних систем.

6. Розроблено концептуальні основи моделі удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України відповідно до стандартів провідних країн ЄС, механізмами впровадження якої визначено: розвиток комплексної системи регулювання національної безпеки, що передбачає формування трьох регуляторних пакетів; розробку та впровадження відповідних методологій моніторингу та оцінки інституціональних функцій державного управління у галузі національної безпеки; розробку ефективних методологічних, політичних та цивільно-правових засобів для системи національної безпеки України, з метою посилення забезпечення інтересів українського народу та формування масової свідомості, ідей щодо потреб, переваг та оптимальних форм цивільного контролю; впровадження спільної системи стратегічного аналізу, прогнозування та планування; вдосконалення процесів нормативно-правового регулювання питань про інформаційну безпеку, вжиття заходів щодо розвитку національної інфраструктури інформації та зв'язку.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

А) В яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Мурашко В.С. Категорійні та державно-управлінські аспекти формування національної безпеки. *Публічне адміністрування та національна безпека*. 2019. № 3. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/administration2019/3/?author=5919>.

2. Murashko V.S. Theoretical foundations of the formation of a categorical-conceptual apparatus of national security, taking into account changes in state and social structures. *Public management*. 2019. № 5 (20). December. P. 154–163.

3. Мурашко В.С. Становлення та розвиток системи суб'єктів гарантування національної безпеки та їх функції. *Stredoevropsky vestnik pro vedu a vyzkum*. 2019. № 6 (58). С. 52–59.

4. Мурашко В.С. Сучасні процеси трансформації викликів та загроз національній безпеці країн-членів ЄС. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 1 (3). С. 140–152.

5. Мурашко В.С. Особливості інституціоналізації процесів формування механізмів забезпечення національної безпеки у провідних країнах ЄС. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5–6. С. 147–152.

6. Мурашко В.С. Ключові напрями трансформації місії України у формуванні архітектури сучасної системи забезпечення європейської безпеки. *Науковий вісник: державне управління*. 2020. № 2 (4). С. 258–271.

Б. Які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Мурашко В.С. Теоретико-джерельна база дослідження механізмів забезпечення національної безпеки. *Актуальні проблеми модернізації недержавної освіти в Україні у контексті світових тенденцій і національної практики: 2019 рік: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., 11 квітня 2019 р. Київ: Міжрегіональна Академія управління персоналом, 2019. С. 460–462.*

8. Мурашко В.С. Соціальний механізм забезпечення національної безпеки. *Інтелектуальна економіка, управління та освіта: 2019 рік: матеріали Балтійської симпоз.-конф., 20 вересня 2019 р. Вільнюс, Литва: Університет Миколаса Ромеріса, 2019. С. 19–20.*

9. Мурашко В.С. Особливості формування механізмів у сфері національної безпеки та оборони. *Публічне управління в Україні: теорія, практика, інновації: 2019 рік: матеріали наук.-практ. конф. за підсумками стажування слухачів ХАРІ НАДУ, 26 вересня 2019 р. Харків: Харківський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при президентіві України, 2019. URL: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/conf/2019-3/doc/2/2-19.pdf>.*

10. Мурашко В.С. Формування та розвиток інституційного механізму державного управління у сфері національної безпеки. *Публічне управління: традиції, інновації, глобальні тренди: 2019 рік: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. за міжнар. участю, 11 жовтня 2019 р. Одеса: Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при президентіві України, 2019. С. 211.*

11. Мурашко В.С. Реалізація Глобальної стратегії Європейського Союзу для забезпечення спільної оборонної та безпекової політик між його державами-членами. *Сучасний менеджмент: Моделі, стратегії, технології: 2020 рік: матеріали XXI Всеукр. щорічної студентської наук.-практ. конференції за міжнар. участю, 23 квітня 2020 р. Одеса. Одеський регіональний інститут державного*

управління Національної академії державного управління при Президентові України, 2020. С. 596–597.

АНОТАЦІЯ

Мурашко В. С. Організаційно-правові засади формування механізмів державного управління у сфері національної безпеки у провідних країнах ЄС. – *Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.*

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.05 – державне управління у сфері державної безпеки та охорони громадського порядку. – Міжрегіональна Академія управління персоналом. – Київ, 2020.

У роботі акцентовано, що проміжною ознакою національної безпеки є те, що вона містить сукупність правових та державних гарантій, таких, як: захист від внутрішніх та зовнішніх загроз; стійкість до несприятливих зовнішніх факторів та забезпечення внутрішніх та зовнішніх умов існування держави, що гарантують можливість сталого всебічного розвитку. На основі цього, запропоновано розглядати державне управління у сфері національної безпеки як комплекс теоретичних, методологічних, регулятивних, політичних, дипломатичних, інформаційно-аналітичних, організаційних, адміністративних, науково-технічних та інших заходів, що застосовуються органами влади у внутрішній та зовнішній політиках для забезпечення реалізації безпеки країни щодо захисту її державних кордонів, територіальної недоторканності, реалізації її політичних, торговельно-економічних та інших національних інтересів, а також відновлення її цілісності.

Доведено, що особлива увага у Європейському Союзі також приділяється розвитку можливостей швидкого реагування на екологічні та енергетичні проблеми, кіберзлочинність, посилення міжетнічних, міжконфесійних та інших конфліктів, шляхом усунення процедурних, фінансових та політичних факторів, що перешкоджають розгортанню бойових дій, ускладнюють формування військ та знижують ефективність військових операцій у рамках спільної політики безпеки та оборони.

Обґрунтовано, що нині широко обговорюється формат взаємодії євроатлантичного і євразійського просторів безпеки, розробка шляхів реформування основних безпекових інститутів, таких, як: Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй, Організація Північноатлантичного договору, Європейський Союз. Між інститутами існує співпраця, спрямована на охоплення якомога ширшого кола проблем безпеки та уникнення дублювання функцій суб'єктів забезпечення національної безпеки щодо їх усунення. Акцентовано на дієвості системи управління національною безпекою Німеччини, яка знайшла власний підхід до управління безпекою, який має суттєві відмінності від тих систем, що наявні в країнах з розвинутою президентською владою. Сутність його полягає у тому, що завдання, функції та відповідальність з питань управління безпекою розпорочені різними управліннями і структурами.

Виділено ключові напрями модернізації структур інформаційно-аналітичної сфери, спрямовані на підвищення результативності функціонування системи стратегічних комунікацій сфери національної безпеки, зокрема:

- оптимізація та підвищення ступеня продуктивності використання каналів комунікації та ефективніше управління їх розвитком;
- продукування стійких механізмів взаємодії наведено-орієнтованих аудиторій та структур комунікаційних каналів, що дасть змогу розв'язати суперечності у системі національної безпеки;
- впровадження процесного моніторингу результативності комплексних досліджень інформаційного простору національної безпеки.

Розроблено модель удосконалення організаційно-правових засад формування механізмів забезпечення національної безпеки України відповідно до стандартів провідних країн ЄС, що відрізняється системним поєднанням суб'єкто-організаційних дій у п'яти площинах: формування комплексної системи законодавчого забезпечення у сфері національної безпеки України; здійснення аналітичного моніторингу та оцінки ефективності діяльності органів національної безпеки; становлення демократичного цивільного контролю; підвищення рівня стратегічного планування; забезпечення належного рівня ефективності інформаційної безпеки в Україні.

Ключові слова: механізми забезпечення національної безпеки, країни ЄС, організаційно-правові засади формування оборони та безпеки, безпека інформаційного простору, Організації Північноатлантичного договору.

SUMMARY

Murashko V. S. Organizational and legal foundations of the formation of public administration mechanisms in the field of national security in the leading EU countries. – *Qualified scientific work on the rights of the manuscript.*

The dissertation for the candidate degree in public administration in the specialty 25.00.05 – public administration in the field of state security and public order. – Interregional Academy of Personnel Management. – Kyiv, 2020.

It is emphasized that an intermediate feature of national security is that it contains a set of legal and state guarantees, such as: protection against internal and external threats; resistance to adverse external factors and ensuring internal and external conditions of existence of the state, which guarantee the possibility of sustainable all-round development. Against this background, it is proposed to consider public administration in the field of national security as a complex of theoretical, methodological, regulatory, political, diplomatic, information-analytical, organizational, administrative, scientific and technical and other measures taken by the authorities in the internal and external policies realization of the security of the country regarding the protection of its state borders, territorial integrity, realization of its political, trade-economic and other national interests, as well as restoring its integrity.

It is proved that special attention in the European Union is also given to the development of rapid response to environmental and energy problems, cybercrime,

intensification of interethnic, interfaith and other conflicts by eliminating procedural, financial and political factors that hamper the deployment of fighting, reduce the effectiveness of military operations under a common security and defense policy.

It is justified that the format of the Euro-Atlantic and Eurasian security space interaction is being widely discussed now, the ways of reforming the main security institutions, such as: the United Nations Security Council, the North Atlantic Treaty Organization, the European Union, are being discussed. There is cooperation between the institutions aimed at addressing as wide a range of security issues as possible and avoiding duplication of the functions of national security entities to address them. The effectiveness of Germany's national security management system, which has found its own approach to security management, which differs significantly from those existing in the countries with advanced presidential power, is pointed out. Its essence is that the tasks, functions and responsibilities of security management are spread across different departments and structures. However, there are many different supervisory boards and committees in the country that are not related to each other, but in general, they ensure the stable functioning of the entire national security system.

The key directions of modernization of information and analytical structures are highlighted, aimed at improving the effectiveness of the functioning of the system of strategic communications of the national security sphere. These include:

- optimizing and improving the productivity of the use of communication channels and managing their development more effectively;
- production of sustainable mechanisms of interaction directed at targeted audiences and structures of communication channels, which will allow to resolve conflicts in the national security system;
- introduction of process monitoring of the effectiveness of comprehensive studies of the national security information space.

A model of improving the organizational and legal foundations of the formation of mechanisms for ensuring national security of Ukraine in accordance with the standards of the leading EU countries has been developed, which differs in the systematic combination of subject-organizational actions in five areas: the formation of a comprehensive system of legislative support in the field of national security of Ukraine; carrying out analytical monitoring and evaluation of the effectiveness of national security bodies; the establishment of democratic civilian control; raising the level of strategic planning; ensuring an adequate level of information security efficiency in Ukraine.

Key words: mechanisms for ensuring national security, EU countries, organizational and legal foundations of defense and security formation, security of information space, Organization of the North Atlantic Treaty.

Наклад 100. Папір офсетний. Ум.-др. арк. 0,9.
Підписано до друку 30.06.2020. Замовлення 201.
Надруковано в «МП Леся».

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи серія ДК № 892 від 08.04.2002.*

«МП Леся» 03148, Київ, а/с 115.

Тел./факс: (066) 60-50-199, (068) 126-49-26 E-mail: lesya3000@ukr.net